

Oponentský posudek na diplomovou práci Marty Zatloukalové
Obor Etnologie FFUK
Funkce a autorita rodinných manuálů ve Vietnamu v 17.-19.století,
manuál Thọ Mai gia lễ

Práce má 85 stran, z toho 62 stran textu + Seznam použité literatury + Příloha.

Práce se zabývá rodinnými manuály, jejich importem do Vietnamu a porovnáváním jednoho z nich s původní čínskou příručkou.

Diplomantka v úvodu uvedla, že práci rozdělila na dva hlavní celky.

První část je teoretické povahy, zabývá se manuály rodinných obřadů obecně, pak konkrétně se zabývá manuály vietnamskými.

Druhá část se zabývá analýzou a porovnáním vietnamského manuálu s čínským manuálem.

Seznamu použité literatury svědčí o tom, že diplomantka pro svou práci čerpala informace z dobrých zdrojů.

Tato práce nabízí informace o vietnamských manuálech a jejich autorech, zvláště výčtu všech svazků nejznámějšího manuálu Thọ Mai gia lễ.

V práci najdeme i dobré postřehy týkající se porovnání mezi manuálem Thọ Mai gia lễ a čínským manuálem od Zhu Xiho (s. 47, 48, 49, 50, 57, 60)

Příloha obsahuje obrázky praktických návodů k některým pohřebním obřadům.

K práci mám následující poznámky:

A- struktura práce: za velký problém považuji nepřehlednou strukturu celé práce.

Autorčin záměr byl rozdělit práci na dva celky. Tyto však nejsou jasně označeny, proto práce, která je nelogicky členěna do mnoha kapitol, se jeví jako velmi nepřehledná. Nepřehlednost se jeví i v jedné ze stěžejních kapitol (10. kapitola)

- 4. kapitola sice nese název „Manuály původních vietnamských rodinných obřadů“, ale nachází se v ní jen jedna podkapitola s názvem „jazyková stránka“. Myslím, že by bylo logičtější a přehlednější do této kapitoly zahrnout všechny vietnamské manuály. Tedy pátá, šestá a osmá kapitola by byly jen podkapitolami.
- Podobně jako 4. kapitola, i 1. kapitola a 9. kapitola mají jen jednu podkapitolu, zde je zbytečné používat víceúrovňové číslování.
- 10. kapitola se zabývá příručkou Thọ Mai gia lễ a jejím porovnáním s čínským manuálem. Tato kapitola rovněž není dobře strukturována, její podkapitoly nejsou všude logicky uspořádány.

Např.

- Do 10.1 by tematicky mohly zahrnuty podkapitoly 10.2, 10.3, 10.4
- Podobně podkapitola 10.6 by mohla zahrnuta do 10.5

B- obsahová stránka: překlad na úkor analýzy

- Druhá část práce (stěžejní 10. kapitola s. 42-68) má být analýzou a porovnáním vietnamského manuálu s čínským manuálem. Diplomantka v podkapitolách na úkor hlubší analýzy a komentáře věnovala překladu z různých obřadů velký prostor (více než polovinu kapitoly). Tyto vybrané pasáže patří nejspíše do přílohy.
- Chybí nezbytný vietnamsko-český slovníček termínů.

C- formální stránka:

1) nepřesnosti v překladu, chybějící odkaz, překlepy

Diplomantka si nevšimla různých nepřesností, překlepů, dokonce i chyby v prohlášení, kde zaměňuje diplomovou práci za bakalářskou!

nepřesnost v překladu z vietnamštiny do češtiny:

- (s. 27): výklad „*system rozdělení generací do devíti skupin – tedy čtyř minulých, jedné přítomné a čtyř budoucích*“ pro termín „*cửu tộc*“ je matoucí. Je to devět generací: čtyři generace před egem (jeho otec, praotec, prapraotec, praprapraotec) a čtyři po něm (jeho syn, vnuk, pravnuk, prapravnuk)
- (s. 38): *cần vương* = *pomáhat* králi, nikoli *zachránit* krále
- (s. 50):...“*tắm rửa cho sạch bụi trần*“ = umýt (tělo) od prachu toho světa, nikoli života
- (s. 55) ...“*v případě, že dům nemá bílou duši...*“. Správný překlad „*když není bílá duše*“
- (s.55) ...“*Co se týká předmětů předkládaných jako obětiny nebo pomůcky při obětování, je vhodné, aby byly bílé barvy.*“ Správný překlad: „*Pouze mytí má provést hlavní truchlící; smuteční oděvy musí být bílé barvy.*“
- (s. 55) ...“*V případě, že to není možné, lze použít pomůcky či obětiny lakované rudou barvou*“: odkud je tato věta vybrána? Jak mohou být obětiny lakované?
- (s. 58-59) smuteční oděvy: příliš dlouhý a nepřesný překlad.
např.
- *áo xiêm* není spodní oděv, nýbrž šaty obecně.

- „*Hlavní oděv se skládá ze dvou kusů o délce 4 thước na délku a 4 tấc na šířku*“: *thân áo* není hlavní oděv, nýbrž košile/halenka bez rukávů; délka látky 4 thước 4 tấc, tady se nemluví o šířce. Mimo jiné: tradiční míra *thước* ve Vietnamu je rozličná, podle toho, co se měří (dřevo, látky, pole apod.) Co se týče míry u smutečních oděvů, v Thọ Mai gia lễ je základní jednotka konkrétně určena podle délky jednoho článku prostředního prstu u rukou, tudíž záleží na tom, pro koho je ten oděv připraven. Podle toho 1 thước (= 10 tấc) může být kolem 40 cm

- „*Rukávy odpovídají dvěma délkám jednoho kusu k výrobě hlavního oděvu.*“ „*Na rukávy použít dva pruhy látky stejné délky jako u halenky.*“
- atd.

- (s. 62) překlad s opačným významem: „*Provádět obřady během prvních čtyř dnů přinese špatné znamení*“. Správný překlad „Věc je zlá, ale se když během prvních čtyř dnů obětuje a provádí obřad, pak se zlo promění v dobro.“

2) problém s uvedením vietnamské terminologie

- U vietnamských publikací uvedených v Seznamu použité literatury chybí překlad do češtiny.
- Vietnamské termíny u nadpisů podkapitol nejsou uvedeny jednotně.
- Některé uvedené vietnamské názvy nejsou přeloženy do češtiny, ani blíže vysvětleny. Např.

- *tác* (s. 46, 58, 60), *thát tinh* (s. 46)
- vietnamské jednotky míry *thuộc* (s. 45, 56, 58), vysvětlení až na s. 52
- (s. 56): „*cửu của ông Ngũ Phâm*...“

3) chybějící odkaz:

některým překladům v 10. kapitole chybí odkaz na stránky, odkud je text vybrán.

4) překlepy: překlepů je celá řada, a to jak u českých a anglických (v anglickém abstraktu) slov, tak u vietnamských

Např.

- *tam giao* místo *tam giáo* (s. 18), *ngữ phục* místo *ngũ phục* (s. 57)
- *áo xiêm* místo *áo xiêm* (s. 58)
- překlep v nadpisu např. 10.7.3 *oblékáí* do rubáše; 10.9 *Obřdy* prováděné...

D- Několik otázek k diskuzi, případně k vysvětlení:

- (s.18): Manuály rodinných obřadů „*Je důležité si uvědomit, že se však nejednalo o popis praxe, tedy způsobu, jakým byly obřady skutečně vykonávány, nýbrž o jejich ideální podobu, která se často značně lišila od skutečnosti.*“
  - Týká se rozdílů mezi manuály a skutečností i praxe na území Číny a konkrétně u Zhu Xiho manuálu?
  - Jak a v čem se liší praxe od manuálů ve Vietnamu, konkrétně od Thọ Mai gia lễ?
- V čem spočívá autorita rodinných manuálů ve Vietnamu v období 17.–19. století?
- (s. 69): „*Během bouřlivého období 17. a 18. století se ve Vietnamu začala prosazovat čím dál tím rigidnější tvář konfucianismu.*“ Proč byla 17. a 18. století bouřlivým obdobím? Jaké bylo historické pozadí v tomto období?
- (s. 21): Jak to bylo s císařovým nařízením (za dynastie Lê 1428-1789) k tištění textů? Byl to zákaz, nebo jen omezení formou povolení? A opravdu to bylo určeno „vesničanům“?

- (s. 22) Jsou komentáře k původním klasickým knihám moderními texty?
- „...další příslušník klanu Hồ nechal zbudovat chrám podle Zhu Xiho nařízení, který stál na místě nepoškozen ještě v 19. století.“ Odkud pochází toto Zhu Xiho nařízení?
- (s. 40): odkud je vzato lidové rčení „*phụ nữ và trẻ con khó giáo dục*“ (ženy a děti se obtížně vzdělávají)?
- (s.43 – 44): Hồ Sĩ Tân ve své předmluvě ke své manuálu praví: „Ze všech konfuciánských rituálů jsou pohřební rituály těmi nejsložitějšími obřady...“
Proč je odstavec citován z práce Shimao Minorua „*Confucian Family Ritual and Popular Culture in Vietnam*“, místo překladu z Předmluvy v Thọ Mai gia lễ od Hồ Sĩ Tâna?
- (s. 44) Proč je do předmluvy začleněn překlad z odstavce „*V momentě, kdy se okamžik posledního vydechnutí (...) Sousedé jim přinášejí rýžovou kaši cháo.*“, který patří už ke konkrétním obřadům?
- (s.25) o tvorbě jižních znaků chữ Nôm: „...Druhým bylo kombinování dvou čínských znaků, jímž byl udělen nový význam.“ Kombinováním dvou čínských znaků vznikl nový význam?
- *Velice často docházelo k tomu, že jeden znak nesl význam slova a druhý výslovnost.*“
Formulace není přesná, takto k tomu často nedocházelo, nýbrž takto obecně v jedné ze svých forem fungují chữ Nôm.

Závěr:

Diplomová práce Marty Zatloukalové se zabývá nelehkým tématem, pro autorku však nikoliv novým, neboť problematika pohřebních obřadů byla součástí její bakalářské práce. Práci doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše uvedeným problémům, zvláště v druhé praktické části, navrhuji známku velmi dobře.

V Praze dne 14. září 2012
Oponentka

Ing. Binh Slavická

